

ARTIKEL 16⁷¹⁾*Frihed til at oprette og drive egen virksomhed*

Friheden til at oprette og drive egen virksomhed anerkendes i overensstemmelse med EU-retten og national lovgivning og praksis.

Forklaring

Denne artikel er baseret på Domstolens retspraksis, der anerkender friheden til at udøve økonomisk virksomhed og handelsvirksomhed (se dom af 14. maj 1974, sag 4/73, Nold, præmis 14, Sml. 1974, s. 491, og dom af 27. september 1979, sag 230/78, SPA Eridania m.fl., præmis 20 og 31, Sml. 1979, s. 2749) og aftalefriheden (se bl.a. dom vedrørende Sukkerfabrikken Nykøbing, sag 151/78, præmis 19, Sml. 1979, s. 1, og dom af 5. oktober 1999, Spanien mod Kommissionen, C240/97, præmis 99, Sml. 1999 I, s. 6571), samt på forfatningens artikel I-3, stk. 2, der anerkender den fri konkurrence. Denne ret udøves naturligvis under overholdelse af EU-retten og medlemsstaternes lovgivning. Den kan underkastes de begrænsninger, der er fastsat i chartrets artikel 52, stk. 1⁷²⁾.

ARTIKEL 17⁷³⁾*Ejendomsret*

1. Enhver har ret til at besidde lovligt erhvervet ejendom, at anvende den, at træffe dispositioner hermed og at lade den gå i arv. Ingen må berøves sin ejendom, medmindre det skønnes nødvendigt i samfundets interesse, og det sker i de tilfælde og på de betingelser, der er fastsat ved lov, og mod rimelig og rettidig erstatning for tabet. Anvendelsen af ejendommen kan reguleres ved lov, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til almenvellet.

2. Intellektuel ejendomsret er beskyttet.

Forklaring

Denne artikel svarer til artikel 1 i tillægsprotokollen til EMK, der har følgende ordlyd:

»Enhver fysisk eller juridisk person har ret til respekt for sin ejendom. Ingen må berøves sin ejendom undtagen i samfundets interesse og i overensstemmelse med de betingelser, der er

fastsat ved lov og følger af folkerettens almindelige principper.

Foranstående bestemmelser skal imidlertid ikke på nogen måde begrænse statens ret til at håndhæve sådanne love, som den anser for nødvendige for at overvåge, at ejendomsretten udøves i overensstemmelse med almenhedens interesse, eller for at sikre betaling af skatter, andre afgifter og bøder.«

Der er tale om en grundlæggende rettighed, der findes i alle medlemsstaternes forfatninger. Den er stadfæstet mange gange i Domstolens retspraksis, først og fremmest i Hauer-dommen (13. decem-ber 1979, Sml. 1979, s. 3727). Affattelsen er blevet moderniseret, men i overensstemmelse med artikel 52, stk. 3⁷⁴⁾, har denne ret samme betydning og omfang som den, der er sikret ved EMK, og de begrænsninger, der er fastsat heri, må ikke overskrides.

Beskyttelsen af intellektuel ejendomsret, der er et af aspekterne af ejendomsretten, er udtrykkeligt nævnt i stk. 2 på grund af dens stigende betydning og på grund af den afledte EU-ret. Den intellektuelle ejendomsret omfatter ud over ophavsret også bl.a. patent- og varemærkeret samt beslægtede rettigheder. De garantier, der er fastsat i stk. 1, finder passende anvendelse på den intellektuelle ejendomsret.

Artikel 18⁷⁵⁾*Asylret*

Asylretten sikres under iagttagelse af reglerne i Genève-konventionen af 28. juli 1951 og protokollen af 31. januar 1967 om flygtninges retstilling og i overensstemmelse med forfatningen.

Forklaring

Denne artikel er baseret på EF-traktatens artikel 63, nu erstattet af forfatningens artikel III-266, hvorefter EU skal overholde Genève-flygtningekonventionen. Der henvises til bestemmelserne i protokollerne om Det Forenede Kongerige og Irland, der er knyttet til [Amsterdam-traktaten] forfatningen som bilag, samt om Danmark for at afgøre, i hvilket omfang disse medlemsstater gennemfører EU-retten på dette område, og i hvilket omfang denne artikel finder anvendelse på dem. Denne artikel respekterer protokollen om asyl, der er knyttet til forfatningen som bilag.

⁷¹⁾ Artikel II-76 i forfatningen.

⁷²⁾ Artikel II-112, stk. 1, i forfatningen.

⁷³⁾ Artikel II-77 i forfatningen.

⁷⁴⁾ Artikel II-112, stk. 3, i forfatningen.

⁷⁵⁾ Artikel II-78 i forfatningen.